

Література:

1. Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. Планування економічної безпеки підприємств. К. : Вид-во Європ. ун-ту. 2015. 170 с.
2. Ареф'єв С.О. Формування організаційного потенціалу розвитку економічної безпеки підприємств : Дис... канд. наук: 08.00.04 / С.О. Ареф'єв. Київ, 2009. 210 с.
3. Белова І.М., Завитий О.П., Семенишена Н.В. Генезис холдингів та агрохолдингів в Україні як інституційних одиниць. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2019. Вип. 30. С. 84-93.
4. Белова І.М. Теоретичні основи облікової політики. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки*. 2015. № 2, т. 1(222). С. 84-90.
5. Белова І.М. Організація стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємства. *Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємства в умовах інституційних трансформацій*: монографія / Р.Ф. Бруханський, П.Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : Вектор, 2017. 260 с.
6. Белова І., Семенишена Н. Контент-аналіз дефініцій облікової політики інституційних одиниць та підходів до її формування. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2018. Вип. 28. С. 198-211.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Викалюк М.І., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів, Україна,
науковий співробітник,
ДУ «Інститут регіональних досліджень
ім. М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6039-2515>

У регіональному аспекті категорія «інвестиційно-інноваційна безпека» є багатоаспектною, адже: обумовлюється рядом чинників як ендогенного, так екзогенного характеру (політичні, економічні, природні й географічні, екологічні, науково-технічні, соціально-демографічні); визначається особливостями національної економіки, регіонів, їх галузевою приналежністю і специфікою діяльності господарюючих суб'єктів; характеризується здатністю регіональної економіки залучати та найбільш раціонально використовувати інвестиційні ресурси задля забезпечення стабільного розвитку, розширеного відтворення та структурної перебудови економічної системи регіонів з урахуванням умов сьогодення; може трактуватися як

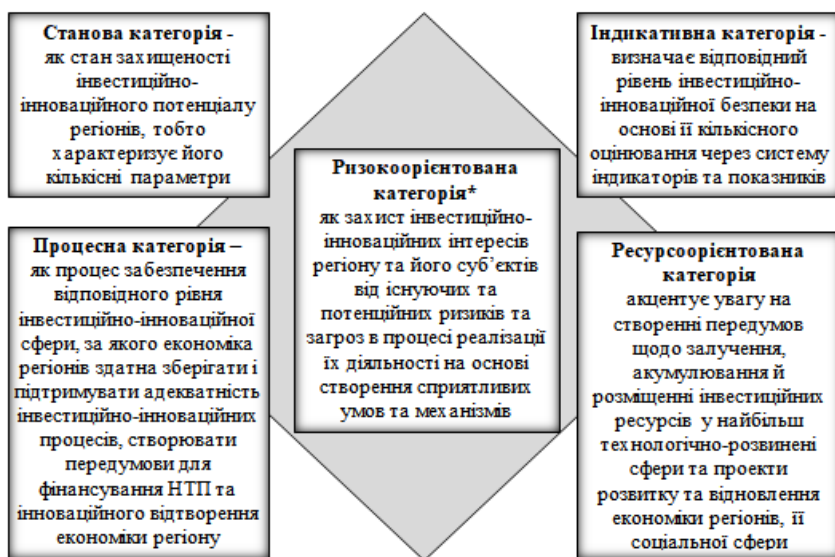
кількісний та якісний вимірник, чи відносна міра відповідності інвестиційного клімату регіону та його інвестиційного потенціалу безпосередньо територіальним потребам забезпечення соціально-економічного розвитку тощо.

Доволі часто автори ототожнюють або зводять категорію інвестиційно-інноваційна безпека регіону до понять інвестиційно-інноваційний потенціал регіону, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, інвестиційно-інноваційне забезпечення тощо. При цьому в структурі економічної безпеки регіону виокремлюють як інноваційну, так і інвестиційну складові як взаємодоповнюючі системи одна одну. Це формує активне економічне середовище регіонів. Зокрема, взаємозумовленість процесів відтворення інвестиційного та інноваційного потенціалів регіону є основою визначення поняття інноваційна та інвестиційна безпека регіону. У контексті сказаного, автори зазвичай під «інвестиційною безпекою» визначають такий стан захищеності інвестицій від внутрішніх і зовнішніх загроз, який запобігає їх втратам та зменшенню прибутковості в умовах допустимого рівня ризикованості»; поняття «інноваційна безпека» визначають як стан захищеності інноваційного потенціалу від внутрішніх та зовнішніх загроз у процесах продукування інновацій та їх ефективного використання у соціально-економічній системі території [1, с. 9-10].

Більш ґрунтовно, на наше переконання, з точки зору концептуального розуміння природи та змісту означену категорію представлено в колективній праці Копилюк О., Музичка О., Холод З., де авторами представлено комплексне розуміння інвестиційно-інноваційної безпеки як «інтегральної характеристики, яка відображає стан інвестиційно-інноваційної сфери та процес залучення її розміщення інвестиційного потенціалу на засадах інноваційності, ефективності, безпекоорієнтованості з урахуванням реальних і потенційних загроз і небезпек». Автори фокусуються на приналежності інвестиційно-інноваційної безпеки до складу економічної безпеки, що є пріоритетною складовою технічного оновлення, переоснащення та розвитку галузей економіки на інноваційних засадах» [2, с. 83]. У межах дослідження, науковцями виокремлено чотири наукових підходи щодо трактування означеної категорії: *ресурсорієнтований підхід*, що зосереджує увагу на формуванні й розміщенні інвестиційних ресурсів; *становий підхід*, що характеризує кількісні параметри й достатність інвестиційного потенціалу; *процесний підхід*, що базується на забезпеченні адекватного рівня інвестиційного процесу; *індикативний підхід*, який визначає рівень інвестиційно-інноваційної безпеки на основі оцінки за допомогою системи індикаторів та показників [2, с. 83].

Різноманітність наукових підходів до трактування змісту «інвестиційно-інноваційна безпека регіону» пов'язана з тим, що вона характеризує певний стан захищеності інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів, тобто характеризує його кількісні параметри, що характеризують певний ступінь інвестування економіки регіонів, їх природоохоронної та соціальної сфери, що сприяє їх технічному переозброєнню, розширеному відтворенню і відображається через певні кількісні та якісні критерії оцінки.

Опираючись на сказане вище, нами адаптовано існуючі концептуальні підходи до можливостей розвитку теорії безпеки на рівні регіонів. Беручи до уваги результати дослідження існуючих підходів та понятійного апарату, що визначаються основними параметрами та потребами розвитку сучасних регіонів, узагальнено п'ять концептуальних підходів до розуміння категорії «інвестиційно-інноваційна безпека регіону»: як станова категорія, як індикативна категорія, як процесна категорія, як ресурсоорієнтована та ризикоорієнтована категорія (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальні підходи до трактування поняття «інвестиційно-інноваційна безпека регіону»

Джерело: *адаптовано автором до предмету дослідження;*

*доповнено автором.

Доповнення концептуального базису ризикоорієнтованих підходом обумовлено сучасними тенденціями розвитку регіонів, що потребує теоретичної бази напрацювання щодо існуючих загроз та ризиків та її практичного представлення у розвитку українських регіонів зокрема. У контексті запропонованого підходу «безпекоємні» властивості дефініції «інвестиційно-інноваційна безпека регіону» представлено наступними детермінантами: прагненням господарюючих суб'єктів регіону до стабільного розвитку за траєкторією розширеного відтворення через залучення інвестицій у найбільш прогресивні сфери, проекти, що спричиняють до впровадження різних видів інновацій за умов оптимального рівня небезпек та ризиків; здатністю здійснювати капітальні інвестиції і виробничі нагромадження в таких обсягах, котрі гарантують належні тенденції розширеного відтворення економіки та галузей регіонів; створенням можливостей технологічного переозброєння і реструктуризації регіональної економіки, що прямо підвищує потенціал захисту фінансово-економічних та суспільних інтересів від загроз різного роду виникнення; формуванням умов (нормативно-правових, соціальних, екологічних) та практична реалізація інструментів для страхування інвестиційних ризиків, що пов'язані із тенденціями відтворювальних процесів, котрі забезпечують ефективність використання вкладеного капіталу та надійність його відшкодування; збільшенням обсягів та підвищення ефективності інноваційної діяльності регіональних суб'єктів господарювання як базового чинника зміцнення конкурентоспроможності регіонів, визначальних секторів та галузей соціально-економічного розвитку регіональної системи.

Узагальнюючи існуючі в наукових колах погляди щодо концептуальних основ інвестиційно-інноваційної безпеки з урахування ризикоорієнтованого підходу, зазначимо, що інвестиційно-інноваційна безпека регіону – це безпечна компонента, що визначає рівень кореляції між припливом національних та іноземних інвестицій в економіку регіонів та ефективністю їх впровадження, що задовольняють потреби регіональної економіки і забезпечують відтворювальні процеси, реорганізацію та реструктуризацію соціально-економічної системи регіону. Однак, становить інтерес і безпосереднє бачення інвестиційно-інноваційної безпеки регіону, як: контролю–виміру усвідомлених загроз задля досягнення прийняттого рівня інноваційних та інвестиційних ризиків (для одержувача інвестицій, так і як для інвестора) і інвестиційного потенціалу регіону, його спроможності генерувати відтворювальні процеси. Останній в широкому трактуванні визначається нею як рівень можливостей задля акумулювання

інвестицій і водночас рівень соціально–економічного розвитку регіону під впливом їх припливу. Тоді як у вузькому трактуванні – об’єктивно існуючі особливості кожного регіону (його галузей та сфер розвитку), що допоможуть йому конкурувати з іншими аналогічними регіонами - об’єктами («мисливцями» за інвестиціями) за умови наявності нормативно-правових, соціальних, економічних, демографічних й інших об’єктивних умов, важливих для реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності даного регіону.

Література:

1. Гуляєва Н.М., Вавдійчик І.М. Інвестиційно-інноваційна безпека як чинник економічного зростання. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 17. С. 211-215.

2. Кошляк О.І., Музичка О.М., Холод З.М. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України. *Бізнес Інформ*. 2016. № 11. С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_11_15

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Віннікова В.В., кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0668-9617>

Антонець Д., здобувачка першого (бакалаврського) рівня ВО
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Інновацію розглядаємо як економічну категорію, яка відображає сукупність змін у сфері технологій, окремих процесів, управління, кадрів, а також способів досягнення цих змін, що призводять до впровадження інновацій [1]. У статті 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» вона визначається як одна з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу [4]. Така діяльність охоплює:

- виробництво та реалізацію інноваційних видів технічних засобів та відповідних їм технологій;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довготривалих науково-технічних програм зі значними термінами окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;